

Wincenty Witos (ur. 21 stycznia 1874 w Wierzchosławicach, zm. 31 października 1945 w Krakowie) – polski polityk, działacz ruchu ludowego, trzykrotny premier Rzeczypospolitej Polskiej.

Od 1895 był członkiem Stronnictwa Ludowego, w latach 1908–1914 pełnił funkcję posła do galicyjskiego Sejmu Krajowego. Przez ponad dwadzieścia lat - od 12 kwietnia 1908 do 28 lipca 1931 był wójtem Wierzchosławic.

W latach 1911 - 1918 sprawował mandat posła do austriackiej Rady Państwa. Był członkiem Wydziału Finansowego Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych będącej porozumieniem polskich partii politycznych, działających w Galicji i Królestwie Polskim. Od 1914 roku działacz PSL „Piast” (funkcję prezesa ugrupowania sprawował od 26 czerwca 1916 roku do 1931 roku). Wchodził w skład Naczelnego Komitetu Narodowego, później jako uczestnik prac Ligi Narodowej w latach 1917–1918 oraz prezes Polskiej Komisji Likwidacyjnej. Od 1919 poseł na Sejm RP.

Trzykrotnie sprawował funkcję premiera (od 24 lipca 1920 do 13 września 1921, od 28 maja 1923 do 14 grudnia 1923 i od 10 maja 1926 do 14 maja 1926). Jego trzeci rząd został obalony w wyniku przewrotu majowego. W latach 1929–1930 jeden z przywódców Centrolewu. W 1930 roku został aresztowany przez władze sanacyjne i osadzony w twierdzy brzeskiej. Był oskarżony w tzw. procesie brzeskim o przygotowywanie zamachu stanu, skazany na 1,5 roku więzienia, udał się na emigrację do Czechosłowacji. Do kraju powrócił 31 marca 1939 po okupacji Czechosłowacji przez wojska niemieckie i utworzeniu Protektoratu Czech i Moraw. Po agresji III Rzeszy na Polskę internowany przez Niemców. Odrzucił propozycję utworzenia rządu kolaboracyjnego. Po utworzeniu w czerwcu 1945 roku Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej został powołany na wiceprzewodniczącego Krajowej Rady Narodowej (nie podjął obowiązków). W 1945 roku został prezesem utworzonego przez Stronnictwo Ludowe „Roch” legalnego Polskiego Stronnictwa Ludowego (mikołajczykowski). Był jednym z najważniejszych, a także najbardziej wyrazistych i wpływowych polityków II Rzeczypospolitej. Jest uznawany za jednego z ojców niepodległej Polski. Kawaler Orderu Orła Białego.

Szanowni Państwo,

21 stycznia 2024 r. obchodziliśmy 150. rocznicę urodzin Wincentego Witosy. Z tej okazji Sejm Rzeczypospolitej Polskiej oraz Senat Rzeczypospolitej Polskiej w uznaniu wybitnych zasług, ogłosili rok 2024 Rokiem Wincentego Witosy.

Wincentego Witosy zalicza się do grona ojców Niepodległości, ale jego zasługi pozostają mniej znane od dokonań innych polityków zaangażowanych w odbudowę państwa polskiego. Spośród wszystkich polityków – ojców niepodległej Polski, Wincenty Witos był najczęściej atakowany, pomawiany i szkalowany przez sanację oraz innych przeciwników politycznych.

Wybitny mąż stanu i jeden z najbardziej wyrazistych polityków II Rzeczypospolitej. Trzykrotnie obejmował stanowisko premiera. Należy także przypisać mu zasługę uświadomienia patriotycznego polskich chłopów, czego najdobitniejszym przykładem jest wojna polsko-bolszewicka i późniejsza ich konspiracyjna walka w II wojnie światowej.

Po 91 latach sprawiedliwości stało się zadość. 25 maja 2023 roku Sąd Najwyższy uniewinnił Witosy i wszystkich innych polityków od postawionych im w 1930 roku zarzutów udziału w spisku mającym na celu obalenie przemocą rządu.

Jako autorzy publikacji o historii tczewskich Górek, a także osiedla Wincentego Witosa w Tczewie przyłączamy się do obchodów roku Witosa organizując konkurs wiedzy o naszym osiedlu i Wincentym Witosie.

W imieniu autorów

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tomasz Kajzer'.

Tomasz Kajzer